

Stokholmski sindrom

13. maja negdje u Europi policija je ubila jednog čovjeka, u jednoj siromašnoj četvrti. Ne radi se o mladiću, a događaj se nije odvio na području poznatom po sukobima. Još jedan čovjek pokošen državnim mecima. Ovaj put se to desilo u Husbyu, na sjevernoj periferiji Stockholma, u raju socijaldemokratskog upravljanja vlašću. Nismo ni u Parizu ni u Londonu, ni u Bruxellesu ni u Berlinu. No, ima li razlike? Bogataši i njihovi psi čuvari su posvuda, a posvuda postoje i pojedinci spremni da se naoružaju hrapošću kako bi odlučno izrazili svoju pobunu. I u Švedskoj.

Nekoliko dana kasnije, u noći 19. maja, nekoliko je automobila zapaljeno u toj istoj stokholmskoj četvrti. Policija i vatrogasci su dočekani bacanjem kamenja. Drugi dan se bijes pretvorio u pobunu, stakla trgovina, javnih zgrada i škola počinju se lomiti pod mecima. Usprkos apelima na mir i na “građansku odgovornost”, usprkos obećanjima političara, godine ponižavanja i krv starca kojeg je policija ubila, ne mogu se tako lako kupiti. Treću noć za redom

gotovo 30 vozila je zapaljeno, ali ne samo to. Dvije škole i jedan kulturni centar pridružuju im se u zaraznom požaru. U Jakosbergu, još jednom perifernom području na sjevero-zapadu metropole, akcije počinju međusobno komunicirati: napadnuta je policijska postaja. Riječi su nepotrebne, a ciljani napadi govore sami po sebi.

Četvrtu noć podmetnuto je oko 90 požara na različitim točkama grada. Vatrogasci trče uokolo, šticeeni policijom, dok ih ometaju male grupe. U Husbyju 300 kolaboracionista vrši ophodnju kako bi suzdržali sukobe. No, što znači nekoliko tisuća policajaca i građana koji pokušavaju ugušiti pobunu naspram odlučnosti desetina ustanika? U nedostatku kisika radost se širila i onkraj četvrti iz koje je sve krenulo: napadnute su još tri policijske stanice, jedna u Kisti na sjeveru Stockholma, druge dvije na jugu grada. Policija gubi svoje prvo patrolno vozilo, spaljeno, sudara se sa zaslijepljujućim laserima i udara o kamenje i molotove. Sedamsto kilometara dalje, u trećem najvećem švedskom gradu (Malmö), drugi se požari pridružuju velikom balu pobune.

Četvrtak 23. maja. Nemiri se nastavljaju. Stokholmska policija je već umorna i nestrpljivo čeka najavljena pojačanja. U sve više gradskih četvrti požari ne zahvaćaju samo vozila (još 70!), već i državne i vlasničke interese: Rinkeby, Södertälje, Norsborg, Tensta (škola), Kista (škola), Älvsjö (policijska stanica), Jordbro (trgovački centar). Izvan Stockholma policija je napadnuta i u gradovima Borås, Larkrona i Malmö. Osiguravateljske kuće su alarmirane, procjenjuju štete počinjene u samo nekoliko dana pobune na "stotine tisuća eura".

Da se zaustavimo ovdje ili da nastavimo brojiti noći? U redu, onda posljednja na ulicama, šesta. Stockholm je pod

opsadom policije i mnogi su, na kratko, uvjereni u pobjedu. Samo što nije sve tako jednostavno, mnogi drugi švedski gradovi se bude s okusom pepela u ustima: u Orebru je na primjer zapaljena jedna škola, napadnuta je policijska postaja, dok se u Kistu iz još jedne škole dizao dim.

Dakle, ovi ne tako daleki nemiri govore nešto i nama ovdje? Malo masovnih sukoba s policijom i mnogo male-
nih pokretnih grupa. Desetine zapaljenih vozila da bi se
privukle uniforme, zatim spretni napadi iz zasjede. I, na-
dasve, sposobnost da se iskoristi prilika, prilika da se uni-
šti ono što nas svakodnevno ugnjetava: jednu školu ov-
dje, jednu policijsku stanicu tamo, jedan trgovački cen-
tra drugdje. U Švedskoj je nekoliko grupa pojedinaca re-
lativno izoliranih, ali naoružanih odlučnošću i s malo ma-
šte, uspjelo širiti svoj bijes kroz duge noći. Koristili su va-
treni jezik koji se obraćao na stotine kilometara izravno
srcima i dušama drugih pobunjenika. I ako je sve to us-
pjelo u nekoliko dana oštetiti led prividnog mira velike
nordijske zemlje, tko zna da li će i druge neznance isto
tako privući njezina destruktivna ljepota? Neka vrsta no-
vog Stockholmskog sindroma koji bi mogao zaraziti čitavu
Europu...

[Iz *Hors Service* br.37]

Stokholmski sindrom